

مطالعات علوم اسلامی انسانی

مقاله پژوهشی، سال هشتم، شماره ۳۲، زمستان ۱۴۰۱ (ص ۲۱ - ۲۹)
دریافت: آبان ماه ۱۴۰۱ پذیرش: دی ماه ۱۴۰۱

مروری بر بررسی مفاهیم و مبانی مدیریت دانش و داده کاوی

Criminal proceedings for damages caused by crime

کمیل اکبرنژادبائی / گروه مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران.
محمود محمدی / گروه مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران.
عبدالله کولوبندی / گروه مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران.
محمد تقی پور / گروه مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهریار؛ شهریار، ایران.

Komeil Akbarnezhadbaei/ Department of Management, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Mahmood Mohammadi/ Department of Management, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

mah.mohammadi@iauctb.ac.ir

Abdollah Kouloubandi/ Department of Management, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Mohammad Taghipour / Department of Industrial Engineering, Shahryar Branch, Islamic Azad University, Shahryar, Iran.

Abstract

Currently, having information and knowledge management has transformed into a stable status creating dynamic progress and life domain in a creative organization, and even the capability to compete in the markets and business, depends to acquire, develop, and update individual and organizational knowledge. To some extent, it is considered as a capital not basic knowledge. Continuous changes of market knowledge cause the organization to have to be changed. The importance of knowledge is quite clear in industries. According to the importance of this issue, this study has reviewed the application of the knowledge management system in order to improve the thechnology govenance in industries of the country.

Keyword: Management of knowledge, Technology, Information, Data mining.

چکیده

در حال حاضر، برخورداری از اطلاعات و مدیریت دانش به موقعیتی استوار برای پیشرفت‌های پویا و دامنه حیات در سازمان خلاق تبدیل شده و حتی توان رقابت در بازارها و تجارت، منوط به کسب، توسعه و روزآمدی دانش فردی و سازمانی است. تا حدی که جز دانش اساسی از سرمایه تلقی شود. تغییرات مستمر دانش بازارها را در حالت تغییر مداوم قرار داده که این امر سازمان‌ها را ملزم به تغییرات می‌کند. اهمیت دانش در صنایع امری کاملاً مشهود می‌باشد. با توجه به اهمیت این امر در این پژوهش به بررسی کاربرد سیستم مدیریت دانش به منظور بهبود حاکمیت فناوری در صنایع کشور پرداخته شد.

کلیدواژه‌ها: مدیریت دانش، فناوری، اطلاعات، داده کاوی.

مقدمه

مدیریت دانش می تواند با یکپارچه سازی سرمایه های دانشی سازمان ها در بخش های مختلف و تاثیرگذاری مستقیم بر مفاهیمی مانند مشتری مداری، یادگیری سازمانی، ارتقای فرهنگ سازمانی، رهبری و تصمیم گیری هوشمندانه، بازطراحی فرآیندها، تولید دانش جدید و تبدیل دانش ذهنی و ضمنی به دانش مستند شده و صریح زمینه ارتقاء سطح فعالیت ها و رسیدن به اهداف مورد نظر راه به همراه داشته باشد (کبد، ۲۰۱۰). سازمان ها بدون داشتن بستر پیاده سازی مدیریت دانش نمی توانند بهره ای از این کارکردها داشته باشند و می بایست در این خصوص سیاست های اثر بخشی تدوین گردد (ژو و کوادوس، ۲۰۱۲). فن آوری اطلاعات و ارتباطات نقش مهمی در نحوه گردش و تسهیم دانش و اطلاعات در سازمان ایفا می کند. شرکت هایی که در سطح بالا فعالیت می کنند به میزان قابل توجهی بیشتر از رقبای خود در سرمایه گذاری های فناوری سود بدست می آورند (اژو و دیگران، ۲۰۱۳). شرکت هایی با حاکمیت فناوری اطلاعات بیش از حد معمول که راهبرد خاص و مشابهی مانند صمیمیت با مشتری را دنبال می کنند سودی بیش از ۲۰ درصد را در مقایسه با شرکت هایی با حاکمیت فناوری اطلاعات ضعیف که راهبرد مشابهی را دنبال می کنند دارا هستند (سایمونسون و جانسون، ۲۰۰۸). حاکمیت شرکتی دربرگیرنده راه هایی است که از آن طریق عوامل مدیریتی می توانند پاسخگوی دستیابی به اهداف تعیین شده برای شرکت ها باشند. تمرکز حاکمیت شرکتی بر روابط بین دو گروه است: گروه اول شامل سهامداران و گروه دوم شامل هیئت مدیره و مدیران عالی سازمان هاست. فعالیت های حاکمیت شرکتی در نهایت شامل تلاش های موثر برای هدایت و کنترل استفاده فناوری اطلاعات در یک سازمان است. چنین تلاش هایی شامل برنامه ریزی راهبردی فن آوری اطلاعات به منظور حمایت از اهداف کسب و کار و تدوین سیاست ها، رویه ها و ساختارهای مدیریتی مورد نیاز برای دستیابی به چنین اهدافی است. حاکمیت فناوری اطلاعات به موضوعاتی می پردازد که مدیریت اجرایی سازمان برای کنترل فناوری اطلاعات نیاز به رسیدگی و بررسی آنها دارد. حوزه های مورد نظر حاکمیت فن آوری اطلاعات در چارچوب کوییت (کنترل اهداف اطلاعات و فن آوری مربوط به آن) شامل اتحاد راهبردی، مدیریت منابع، تحویل ارزش و مدیریت خطر می شود.

روش تحقیق

تحقیق حاضر به صورت تحلیلی و با مطالعات کتابخانه و بررسی کتب و پایان نامه ها و مقالات منتشر شده در زمینه مدیریت دانش و فناوری اطلاعات انجام گردید.

مبانی نظری

دانش

اضافه کردن درک و حافظه به اطلاعات موجب توسعه طبیعی پس از اطلاعات می گردد. خلاصه سازی هرچه بیشتر (انباشت) اطلاعات اولیه به دانش منجر می شود. دانش را در این حالت می توان بینش های حاصل از اطلاعات و داده هایی تعریف کرد که می تواند به روش های مختلف و در شرایط گوناگون موثر و قابل تقسیم باشد. دانش به حداقل رساندن جمع آوری و خواندن اطلاعات است نه افزایش دسترسی به اطلاعات. دانش کارآمد کمک می کند تا اطلاعات و داده های ناخواسته حذف شوند. دانش یک ادراک و فهم است که از طریق تجربه، استدلال، درک مستقیم و یادگیری حاصل می شود. زمانی که افراد دانش خود را به اشتراک می گذارند، دانش هر یک افزایش می یابد و از ترکیب دانش یک فرد با افراد دیگر، دانش جدید حاصل می شود. رامپرسد دانش را تابعی از اطلاعات، فرهنگ و مهارت ها بیان می کند.

مدیریت دانش

مفهوم مدیریت دانش برای مدت های مدیدی به صورت عملی اما غیررسمی مورد استفاده واقع شده است. بنابراین به منظور درک بهتر مفهوم مدیریت دانش ابتدا به بررسی مفاهیم داده، اطلاعات و دانش و تفاوت و ارتباط میان آنها بپردازیم. دانش، نه داده است و نه اطلاعات، هرچند به هر دو مربوط بوده و تفاوت آنها لزوما ماهوی نیست و صرفا از نظر مراتب با هم متفاوتند. داده، اطلاعات و دانش مفاهیمی نیستند که بتوان آنها را به جای هم مورد استفاده قرار داد. درک این سه واژه و چگونگی رسیدن از یکی به دیگری،

اهمیت زیادی در موفقیت کارهای علمی دارد (وظیفه دوست ۱۳۹۳). مدیریت دانش فرایندی است که به سازمان‌ها یاری می‌کند اطلاعات مهم را بیابد، گزینش، سازماندهی و منتشر کنند و تخصصی است که برای فعالیتهایی چون حل مشکلات، آموختن پویا، برنامه‌ریزی راهبردی و تصمیم‌گیری ضروری است.

تعاریف و دیدگاه محققان در رابطه با مدیریت دانش

کارلس آرمسترانگ: مدیریت دانش فعالیتی سازمانی است که هدف از آن به وجود آوردن محیطی اجتماعی و فنی است که بتوان در آن محیط دانش تولید کرده و آن را با دیگران تقسیم نمود.

لاری پروساک: مدیریت دانش تلاشی برای آشکار نمودن دارایی پنهان در ذهن اعضا و تبدیل این دارایی پنهان به یک دارایی سازمانی تا همه کارکنان سازمان به این دارایی دسترسی داشته باشند.

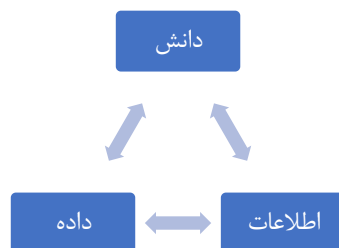
هربرت سنت آنگو: مدیریت دانش یعنی ایجاد نوعی ارزش از دارایی‌های پنهان سازمان؛ ما زمانی به این هدف دست می‌یابیم که برای افراد ارزش قائل شویم و توانایی‌های آن‌ها را برای تولید و جمع‌آوری و مبادله دانش افزایش دهیم.

توماس دوپورت: مدیریت دانش عملیات کشف، سازماندهی، خلاصه کردن و ارائه اطلاعات است به شکلی که معلومات کارکنان را بهبود بخشد.

تام استوارت (۱۹۹۷) طی مقاله‌ای در مجله فرچون، این مساله را به شرکت‌ها یادآوری کرد که به آنچه می‌دانند - سرمایه فکری - بیش از آنچه دارند یا سرمایه مادی اهمیت دهند. پس از وی، پیتر دراگر دانش را به عنوان پایه‌های رقابت در جامعه فراصنعتی معرفی کرد (حسنی و همکاران، ۱۳۹۰). امروزه دانش کلید اصلی رقابت پذیری سازمان‌ها به شمار می‌رود. سازمان‌های جدید مبتنی بر دانش هستند و این بدان معنی است که آن‌ها باید به گونه‌ای طراحی شوند که بتوانند دانش سازمانی خود را شناخته، آن را احصا و ذخیره کرده و در موقع لزوم از آن بهره برداری نمایند. مجموعه این عوامل پارادایم جدیدی را در عصر مدیریت بنا نهاده است که از آن به عنوان "مدیریت دانش" یاد می‌شود.

دانش نه تنها می‌تواند فعالیت‌های سازمان را جهت دهی نماید، بلکه می‌تواند خرید و فروش شود چنانکه گفته می‌شود که زاین تا چند سال آینده فقط دانش خواهد فروخت.

شاید به سختی بتوان میان "داده"، "اطلاعات" و "دانش" تفکیک قائل شد اما از دیدگاه کاربر می‌توان این سه مفهوم را از یکدیگر متمایز نمود. برخی دانش را صرفاً "اطلاعات" می‌دانند و برخی دیگر، آن را محدود به "مهارت‌ها و تخصص‌های کاربردی" می‌دانند. اسمیتی گاندی (۲۰۰۴) دانش را در یک زنجیره چهارگانه اطلاعاتی شامل داده، اطلاع، دانش و خرد - می‌بیند. او معتقد است که داده‌ها به خودی خود عاری از مفهوم هستند و وقتی که به منظور خاصی سازماندهی گردند، تبدیل به اطلاعات می‌شوند. وقتی که اطلاعات مورد تحلیل قرار گیرند، به دانش تبدیل می‌شوند و وقتی که دانش برای تصمیم‌گیری بکار گرفته شود، تبدیل به خرد می‌شود. به طور خلاصه، هرگونه اطلاعات پردازش شده‌ای که در جهت تحقق اهداف سازمان مفید باشد، به نوعی دانش است. از دیدگاه ماراکاس (۱۹۹۹) "دانش" معنا یا مفهومی است که از فکر پدید آمده و بدون آن، "اطلاعات" یا "داده" تلقی می‌شود. بات (۲۰۰۱) معتقد است ارتباط میان داده، اطلاعات و دانش ارتباطی تکراری و برگشت پذیر است (شکل (۱)) و تبدیل آن‌ها به یکدیگر، بستگی به میزان سازماندهی و تفسیر آن‌ها دارد.

شکل ۱ ارتباط بازگشتی میان داده، اطلاعات و دانش

با توجه به تعاریف گوناگون از دانش می‌توان گفت که دانش متکی به اطلاعات است و شاید یکی از دلایل توجه بیشتر به دانش در عصر حاضر، ازدیاد و گستردگی افزون تر اطلاعات است که برای غلبه، کنترل و استفاده درست از آن، راهی جز تبدیل آن به دانش نیست.

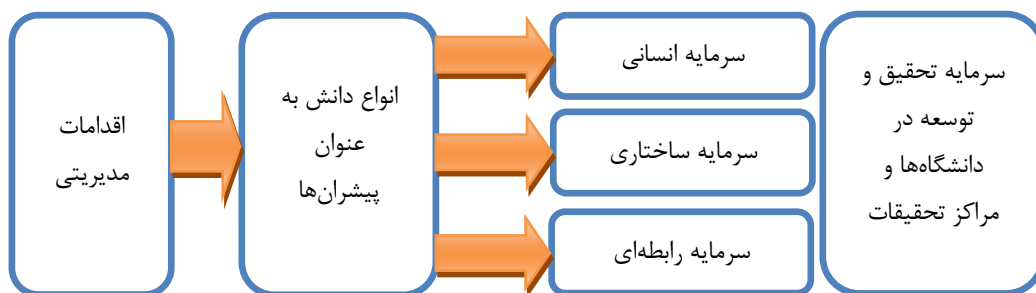
علاوه بر تعاریف گوناگونی که از دانش ارائه شده است، نویسندگانی هستند که دانش را با عناوینی نظیر دانش تصریحی، ضمنی، فردی، اجتماعی، ساختاری و... طبقه بندی می‌نمایند. آن چه که از برآیند نظریات دانشمندان مختلف برداشت می‌شود، این است که می‌توان دانش را به دو دسته اصلی تصریحی یا آشکار و ضمنی یا پنهان تقسیم بندی نمود. دانش آشکار در بیان گاندی (۲۰۰۳) دانشی است که مدون و یا به فرمت‌های خاصی ارائه شده است و به آسانی می‌توان دیگران را در آن سهیم نمود. به عقیده پولانی (۱۹۶۶) دانش آشکار دانشی است که به روشنی و بدون ابهام تدوین شده و به سادگی بیان و در پایگاه اطلاعاتی کدگذاری و ذخیره گردد. به عقیده وی دانش پنهان یک دانش غیر آشکار است که در درون شخص وجود داشته و توصیف و انتقال آن دشوار است. روزنبرگ (۱۹۸۲) دانش ضمنی را به عنوان دانش تکنیک‌ها، روش‌ها و طرح‌هایی مطرح کرد که فرد، ضمن رسیدن به نتایج دلخواه خود، آن‌ها را بدون آن که قادر باشد دلیل واضحی برایشان بیان کند به کار می‌گیرد. اسمیتی گاندی دانش پنهان را دانش و تجربه‌ای می‌داند که یک فرد در طول سال‌ها از طریق تجربه، تعامل با دیگران و آزمون سعی و خطا بدست آورده است. از نظر او این دانش تنها در ذهن افراد یا در یادداشت‌های شخصیشان قرار دارد. این دو بعد دانش، اگرچه از نظر ماهیت و ویژگی‌ها با یکدیگر متفاوتند اما آنچه که مهم است، توجه به هر دو بعد دانش در طراحی و اعمال مدیریت دانش در سازمان است. همچنین باید در نظر داشت که یکی از چالش‌های اصلی مدیریت دانش نیز تبدیل هر چه بیشتر و بهتر دانش ضمنی به دانش تصریحی است.

مدیریت دانش در سازمان‌های تحقیقاتی

از آنجایی که دانش در مراکز تحقیقاتی خیمرمایه تمامی فعالیت‌ها می‌باشد، مدیریت دانش در این سازمان‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. مدیریت دانش با بهبود اثربخشی و کارایی تحقیقات نقش مهمی در سازمان‌های تحقیقاتی ایفا می‌کند (نامپراسرچی و ایگل، ۲۰۰۵).

در بیشتر شرکت‌ها، سرمایه تحقیق و توسعه یعنی سرمایه‌ای که از طریق فرآیند تحقیق و توسعه ایجاد می‌گردد عنصر اصلی سرمایه فکری آن شرکت‌ها بوده و بخش مهمی از دارایی‌های ناملموس آن‌ها را شکل می‌دهد. این سرمایه عبارت است از فرآیند تولید دانش علمی و فنی و انتقال آن به محیط اجتماعی. مولفه‌های سرمایه فکری همانند شکل (۲) بر اساس تقسیم بندی اسکاندیا شامل ۱- سرمایه انسانی ۲- سرمایه ساختاری و ۳- سرمایه رابطه‌ای می‌باشد.

سرمایه انسانی عبارت است از مجموعه‌ای از دانش پنهان و آشکار افراد سازمان، که برای سازمان ارزش دارد. سرمایه ساختاری عبارت است از دانش آشکار مرتبط با فرآیندهای داخلی سازمان که می‌تواند سازمانی (محیط عملیاتی حاصل از تعامل فرآیندهای کسب و کار و مدیریتی، فناوری و فرهنگ) و فناورانه (ثبت اختراعات، مجوزها، نرم افزارها، پایگاه‌های اطلاعاتی و...) باشد. سرمایه رابطه‌ای عبارت است از مجموعه‌ای از دانش آشکار و پنهان که روش تعامل با نهادهای بیرون از سازمان را بیان می‌کند. ادبیات موجود بیان می‌کند که اقدامات مدیریتی نیز می‌توانند به عنوان پیشران سرمایه فکری عمل کنند.

شکل ۲ پیشران سرمایه تحقیق و توسعه دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی

مدیریت دانایی

مدیریت دانایی فرآیند سیستماتیک منسجمی است که ترکیب مناسبی از فناوری‌های اطلاعاتی و تعامل انسانی را به کار می‌گیرد تا سرمایه‌های اطلاعاتی سازمان را شناسایی، مدیریت و تسهیم کند. این دارایی‌ها شامل پایگاه‌های اطلاعاتی، اسناد، سیاست‌ها، و رویه‌ها می‌شود. علاوه بر این هم شامل دانش آشکار و هم دانش ضمنی کارکنان را دربر می‌گیرد و از روش‌های متنوع و گسترده برای تصرف، ذخیره‌سازی و تسهیم دانش در داخل یک سازمان استفاده می‌کند.

حاکمیت فناوری اطلاعات

حاکمیت فناوری اطلاعات (IT) یک نظریه زیرمجموعه‌ای از نظارت شرکتی است که بر اطلاعات و تکنولوژی (IT) و عملکرد و مدیریت ریسک آن تمرکز دارد. علاقه به مدیریت فناوری اطلاعات به علت نیاز مداوم در سازمانها برای تمرکز بر تلاش برای ایجاد ارزش در اهداف استراتژیک سازمان و مدیریت بهتر کارکنان مسئول ایجاد این ارزش در بهترین منافع همه ذینفعان است. این از اصول مدیریت علمی، مدیریت کیفیت جامع و سیستم مدیریت کیفیت ISO 9001 تکامل یافته است.

داده کاوی

داده کاوی به بررسی و تجزیه و تحلیل مقادیر عظیمی از داده‌ها به منظور کشف الگوها و قوانین معنی‌دار اطلاق می‌شود که عمدتاً از طریق ساختن مدل‌ها و الگوریتم‌ها، ورودی‌ها را با هدف یا مقصد خاصی مرتبط مینماید. داده کاوی در دو نوع هدایت شده و غیرهدایت شده ظاهر می‌شود. داده کاوی هدایت شده، دارای متغیر هدفی خاص و از پیش تعیین شده است که به دنبال الگویی خاص می‌گردد در حالی که هدف داده کاوی غیر هدایت شده، یافتن الگوها یا تشابهات بین گروه‌هایی از اطلاعات، بدون داشتن متغیر هدفی خاص و یا مجموعه‌ای از دسته‌ها و الگوهای از پیش تعیین شده می‌باشد. سؤال اینجاست که با داده کاوی چه کارهایی می‌توان انجام داد؟ داده کاوی با همه عظمت و بزرگی خود که امروزه در تمامی موضوعات جهان ورود پیدا کرده است شامل شش عمل و وظیفه مهم است که می‌توان بسیاری از مسائل محیط اطراف خود را در قالب یکی از این شش عمل و وظیفه زیر گنجانند:

دسته بندی

تخمین

پیش‌بینی

گروه بندی شباهت

خوشه بندی

توصیف و نمایه سازی

سه مورد اول همگی داده کاوی هدایت شده هستند که هدف آن‌ها یافتن ارزش یک متغیر هدف خاص است. گروه بندی شباهت و خوشه بندی جزو داده کاوی غیر هدایت شده هستند که در آن هدف، یافتن ساختار پنهان درون داده‌ها بدون توجه به یک متغیر هدف خاص است. نمایه سازی عملی توصیفی است که می‌تواند هم هدایت شده و هم غیر هدایت شده باشد.

تحقیقات انجام شده

اکبرنژاد بانی و همکاران (۱۴۰۱) در تحقیقی به تعیین مدلی جهت ارزیابی سیستم مدیریت دانش در جهت بهبود صنایع با محوریت فناوری آموزشی و بکارگیری مفاهیم داده کاوی پرداختند. نتایج به دست آمده نشان داد استفاده از مدیریت دانش و مفاهیم فناوری آموزشی به خوبی توانسته انواع مشتری‌ها و روندهای فروش را در آینده پیش‌بینی نماید و انتظار می‌رود نتایج به دست آمده در بهبود صنایع و مدیریت ساخت و تولید در کشور، مفید واقع شود.

محمدی و همکاران (۱۴۰۰)، در تحقیقی به بررسی نقش و تأثیر به کارگیری ابزارهای فناوری ارتباطات و اطلاعات بر ارزیابی عملکرد سازمان‌های خدماتی پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد که بین خدمات وب، پردازش ابری اطلاعات، هوش مصنوعی، فناوری ارتباطات

تلفن همراه، اطلاعات کسب و کار هوشمند، و فناوری ارتباطات و اطلاعات در مدیریت منابع انسانی سازمان‌های خدماتی همبستگی وجود دارد.

تقوایی یزدی و همکاران (۱۳۹۹) تحقیقی با عنوان تأثیر سرمایه فکری بر کارآفرینی سازمانی (مطالعه موردی: پارک علم و فناوری مازندران) انجام دادند. نتایج نشان داد که سرمایه فکری بر کارآفرینی سازمانی در پارک علم و فناوری مازندران تأثیر مثبت دارد. همچنین نتایج نشان داد از بین ابعاد سرمایه فکری هر سه بعد سرمایه انسانی، سرمایه ساختاری و سرمایه رابطه‌ای بر کارآفرینی سازمانی تأثیر مثبت و معنادار دارد.

عبدی هولایی و همکاران (۱۳۹۸) تحقیقی با عنوان پیش بینی بازاریابی کارآفرینانه بواسطه برنامه ریزی استراتژیک (به انضمام مطالعه موردی) انجام دادند. یافته ها نشان داد رابطه همبستگی معنی داری بین برنامه ریزی استراتژیک با چهار مولفه بازاریابی کارآفرینانه شامل فرصت هشیاری، نوآوری معطوف به مصرف کننده، ایجاد ارزش و مدیریت ریسک وجود دارد.

تقی پور و دیگران (۱۳۹۵) به بررسی تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر موانع به اشتراک گذاری دانش (به انضمام مطالعه موردی) پرداختند. نتایج تحقیق حاکی از وجود رابطه‌های مثبت و معنادار میان تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر موانع به اشتراک گذاری دانش در مدیریت دانش است.

تقی پور و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیقی به بررسی جایگاه فناوری اطلاعات در افزایش بهره وری سازمانی پرداختند. نتایج نشان داد که بین استفاده از فناوری اطلاعات و بهره وری سازمان، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

محبوبی و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیقی به بررسی به کارگیری ابزارهای فناورانه نوین در مدیریت دانش پرداختند. نتایج این تحقیق نشان می دهد که بین مؤلفه های فناوری اطلاعات و مدیریت دانش در دبیرستان های منتخب، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و به این نتیجه رسیدند که تجهیز مدارس به فناوریهای روز دنیا و تولید نرم افزارهای بیشتر با امکان ارایه آموزش های قبل از به کارگیری برای کارکنان این بخش ها می تواند، مسیر چرخه گردش دانش در بخشهای مختلف درون و همچنین برون سازمانی را هموار نماید.

موحدی، حمزه‌ای، میرک زاده و نادری (۱۳۹۴) در مقاله‌ای با عنوان نقش مولفه‌های فناوری اطلاعات بر مدیریت دانش کارکنان سازمان جهاد کشاورزی استان کرمانشاه به این نتیجه رسیدند که بین فناوری اطلاعات و مدیریت دانش همبستگی و ارتباط مثبت معنی داری وجود دارد. میتوان نتیجه گرفت که هر یک از مولفه‌های فناوری اطلاعات در مدیریت دانش تأثیر دارند به طوری که افزایش در هر یک از مولفه‌های فناوری اطلاعات در مدیریت دانش تأثیر میگذارد.

عاصمی، زاهدی و مسلمی (۱۳۹۴) در مقاله‌ای با عنوان بررسی نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات و تأثیر آن بر مدیریت دانش در دانشجویان دانشگاه اصفهان به این نتیجه رسیدند که تحلیل‌های آماری نشان داده است که رابطه معناداری بین میزان استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و مدیریت دانش وجود دارد.

نجاتیان، قاسمی، میرغیوری (۱۳۹۴) با مقاله‌ی بررسی تأثیر توانمندسازهای مدیریت دانش بر فرایند خلق دانش (مورد مطالعه: شرکتهای تعاونی منتخب استان یزد) به این نتیجه رسیدند که اعتماد، همکاری، یادگیری، مهارت کارکنان و فناوری اطلاعات بر فرایند خلق دانش تأثیر مثبت دارد.

پژوهش نجفقلی نژاد و صادق زاده (۱۳۸۹) به نقش پشتیبان فن آوری اطلاعات در مدیریت دانش پرداخته است. نتیجه این پژوهش که به صورت مروری می‌باشد، نشان داد فن آوری به تنهایی سازمان یادگیرنده و شایسته سالار و دانش بنیان پدید نمی‌آورد و علاوه بر نقش مثبت فن آوری اطلاعات در پیاده سازی مدیریت دانش همواره یکی از دلایل شکست فعالیت‌های مدیریت دانش نبود انگیزه در میان افراد و عدم تسهیم دانش بوده است.

غضنفری و دیگران (۱۳۸۷) به ارزیابی بلوغ حاکمیت فن آوری اطلاعات با استفاده از چارچوب کوبیت در سازمان‌های دولتی پرداختند و بانک‌های دولتی را به عنوان نمونه مطالعاتی بررسی کردند. از جمله نتایج این پژوهش می‌توان به این مورد اشاره کرد که میزان بلوغ یافتگی در بکارگیری موثر فن آوری اطلاعات و تطبیق راهبردهای فن آوری اطلاعات در بانک‌های دولتی از شرایط مناسبی برخوردار نمی‌باشد.

گارسیا سانچز، گارسیا مورالس و بولیوار راموس (۲۰۱۵) مقاله‌ای با عنوان حمایت مدیریت ارشد از فناوری اطلاعات و ارتباطات و اثر آن بر عملکرد سازمان از طریق کسب، انتقال و بکارگیری دانش را ارائه دادند. نتایج بر نقش میاجی مدیریت دانش (کسب، انتقال و بکارگیری دانش) در رابطه بین حمایت مدیریت ارشد از فناوری اطلاعات و ارتباطات و عملکرد سازمان تأکید کرد.

پارک و همکاران (۲۰۱۵) مقاله‌ای با عنوان نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در دانش و نوآوری کاربران در حوزه خدمات به این نتیجه رسیدند که فناوری اطلاعات و ارتباطات مرزهای دانش را گسترش داده و دسترسی به آن را ارزاتر و آسانتر میکند لذا نقش توانمند ساز را برای آن دارد.

تقی پور و همکاران (۲۰۱۵) در تحقیقی به بررسی عوامل موثر بر ارزیابی ریسک اعتباری مشتریان بانک با استفاده از رویکرد ترکیبی تکنیک‌های داده کاوی پرداختند. هدف اصلی این پژوهش بررسی عوامل موثر در سنجش اعتبار مشتریان بانک با رویکرد ترکیبی داده کاوی جهت بهبود تصمیم‌گیری بود. بدین منظور اطلاعات و داده‌های مالی و کیفی مشتریان مورد استفاده قرار گرفت. نتایج نشان داد بیز ساده عملکرد بهتری نسبت به درخت تصمیم در پیش‌بینی تسهیلات اعتباری به مشتریان داشته است.

آلوارز، زمانیلو و سیلرول (۲۰۱۶) مقاله‌ای با عنوان آیا فناوری اطلاعات با استقرار مدیریت دانش در تولید کنندگان کوچک و متوسط ارتباط دارد؟ به این نتیجه رسیدند که ابزارهای فناوری اطلاعات مثل سیستم مدیریت مدارک، موتورهای جستجوگر، اینترنت، اینترانت، اتوماسیون اداری و... به عنوان توانمند ساز نقش مهمی در استقرار مدیریت دانش دارند.

در مقاله‌ای با عنوان فناوری اطلاعات، قابلیت مدیریت دانش و مزیت رقابتی، ماوو و همکاران (۲۰۱۶)، نتایج نشان داد بکارگیری موثر فناوری اطلاعات بطور مثبت و معنی دار بر مدیریت دانش تأثیر دارد. همچنین مدیریت دانش مزیت رقابتی شرکت را ارتقا می‌دهد.

تقی پور و همکاران (۲۰۱۶) در تحقیقی به بررسی رابطه بین پیاده‌سازی مدیریت دانش و مهارت‌های مدیران پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد که بین مدیریت دانش و ارتقای مهارت‌های مدیریتی و هر یک از جنبه‌های مدیریت دانش ارتباط معناداری وجود دارد، همچنین در بین جنبه‌های مدیریت دانش، کسب دانش بیشترین تأثیر را بر مهارت‌های مفهومی و فنی دارد و صرفه جویی در دانش بیشترین تأثیر را بر مهارت‌های انسانی دارد.

تقی پور و آذریان (۲۰۲۰) به بررسی تأثیر اجرای مدیریت کیفیت فراگیر بر روابط انسانی (مورد مطالعه: آموزش و پرورش) پرداختند. نتایج نشان داد که اختلاف معناداری بین اجرای (TQM) و روابط انسانی در سازمان آموزش و پرورش وجود دارد.

تقوایی یزدی و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیقی به رابطه عوامل پیاده‌سازی جانشین پروری با بالندگی سازمانی، رهبری اخلاقی و توانمندسازی مدیران (مورد مطالعه: کارکنان بانک‌های ملی شهرستان ساری ناحیه یک) پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد بین عوامل پیاده‌سازی جانشین پروری با بالندگی سازمانی مدیران بانک‌های ملی از دیدگاه کارکنان رابطه معنادار و مستقیم وجود دارد. ولی عوامل پیاده‌سازی جانشین پروری مدیران با رهبری اخلاقی و توانمندسازی مدیران بانک‌های ملی از دیدگاه کارکنان رابطه معنادار وجود ندارد.

چنگیز دلیوند و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیق به بررسی عوامل موثر در سنجش اعتبار مشتریان با رویکرد ترکیبی داده کاوی و تصمیم‌گیری چند شاخصه پرداختند. این تحقیق سعی در ارائه فرصتی بهتر برای بانک‌ها برای شناسایی مشتریان خود با استفاده از دو تکنیک داده کاوی و شاخص تصمیم‌گیری داشت. یافته‌های تحقیق نشان داد میانگین شاخص گردش مالی در اولویت اول و متقاضی درآمد سالانه در آخرین اولویت است.

نتیجه‌گیری

سازمان‌ها بدون داشتن بستر پیاده‌سازی مدیریت دانش نمی‌توانند بهره‌ای از این کارکردها داشته باشند و می‌بایست در این خصوص سیاست‌های اثر بخشی تدوین گردد. فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات نقش مهمی در نحوه گردش و تسهیم دانش و اطلاعات در سازمان ایفا می‌کند. شرکت‌هایی که در سطح بالا فعالیت می‌کنند به میزان قابل توجهی بیشتر از رقبای خود در سرمایه‌گذاری‌های فناوری سود بدست می‌آورند. فناوری اطلاعات موجب پردازش دقیق داده‌ها، اجرای عملیات بازرسی برای تأیید کیفیت تغییرات انجام شده، تصحیح اشتباهات احتمالی، افزایش دقت و... سبب بهبود عملکرد صنایع مختلف میشود. با توجه به رابطه فناوری اطلاعات در صنعت خوروسازی، مدیران و سیاستگذاران، با افزایش استانداردسازی، تسهیم داده‌ها و کیفیت داده‌ها زمینه

افزایش یادگیری فردی و سازمانی را بهبود داده تا از این طریق موجب بهبود حاکمیت و سرعت عمل در فعالیتهای صنایع گوناگون گردند.

منابع

- [۱] اکبرنژادبائی، کمیل، محمدی، محمود، کولوبندی، عبدالله، تقی پور، محمد (۱۴۰۱). تعیین مدلی جهت ارزیابی سیستم مدیریت دانش در جهت بهبود صنایع با محوریت فناوری آموزشی و بکارگیری مفاهیم داده کاوی، نشریه علمی نوآوری های مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.
- [۲] تقوایی یزدی، مریم، تقی پور، محمد، عبدی، جلال، حبیبی ماچیان، ابوطالب (۱۳۹۹)، تأثیر سرمایه فکری بر کارآفرینی سازمانی (مطالعه موردی: پارک علم و فناوری مازندران)، فصلنامه نوآوری های مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، دوره ۱۵، شماره ۳، تابستان ۹۹، صفحه ۴۴-۵۸.
- [۳] تقی پور، محمد، محبوبی، مریم، قراگوزلو، حمید، (۱۳۹۵). بررسی تاثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر موانع به اشتراک گذاری دانش (به انضمام مطالعه موردی)، پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات، دوره ۳۱، شماره ۴، ص ۱۰۴۹-۱۰۷۴، تابستان ۹۵.
- [۴] تقی پور، محمد؛ محبوبی، مریم، هاشمی گل تپه، اقدس، مهدی جو، رضا (۱۳۹۴)، تبیین جایگاه فناوری اطلاعات در افزایش بهره وری سازمانی (به انضمام مطالعه موردی)، کنفرانس بین المللی علوم مهندسی، اسپانیا.
- [۵] عبدی هولایی، جلال، صفاریان همدانی، سعید، یوسفی سعیدآبادی، رضا، تقی پور، محمد (۱۳۹۸)، پیش بینی بازاریابی کار آفرینانه بواسطه برنامه ریزی استراتژیک (به انضمام مطالعه موردی)، فصلنامه تحقیقات مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، دوره ۱۰، شماره ۳۹، بهار، صفحه ۱۲۷-۱۴۶.
- [۶] عاصمی، عاصفه، زاهدی، مریم، مسلمی، نسرين، (۱۳۹۴). بررسی نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات و تاثیر آن بر مدیریت دانش در دانشجویان دانشگاه اصفهان. فصلنامه علوم اجتماعی. دوره ۸، شماره ۳۱. ص ۱۴۵.
- [۷] غضنفری، مهدی، فتحیان، محمد، صفری، مجتبی، (۱۳۸۷). چارچوب کوبیت ابزاری مناسب برای اندازه گیری بلوغ حاکمیت فن آوری اطلاعات در سازمان ها. فصلنامه فن آوری اطلاعات و ارتباطات در ایران، ۱ (۱)، ۵۵-۶۵.
- [۸] محبوبی، مریم؛ تقی پور، محمد، یعقوبی، سیدجعفر، نیکویی فر، آرش، ۱۳۹۴، بررسی به کارگیری فناوری اطلاعات در مدیریت دانش دبیرستان های دولتی استان البرز، ۱۳۹۳، هفتمین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین المللی مدیریت دانش، تهران، موسسه اطلاع رسانی نفت، گاز و پتروشیمی.
- [۹] محمدی، سحر، تقی پور، محمد، محبوبی، مریم (۱۴۰۰)، بررسی نقش و تأثیر به کارگیری ابزارهای فناوری ارتباطات و اطلاعات بر ارزیابی عملکرد سازمان های خدماتی، پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات، دوره ۳۷، شماره ۱، پاییز ۱۴۰۰، صفحه ۲۶-۱.
- [۱۰] موحدی، رضا، حمزه ای، فرشاد، میرک زاده. علی اصغر، نادری. نادر. (۱۳۹۴). نقش مولفه های فناوری اطلاعات بر مدیریت دانش کارکنان سازمان جهاد کشاورزی استان کرمانشاه. فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی. شماره ۳۴، ص ۱۶.
- [۱۱] نجاتیان، محمد، قاسمی، یاسر، میرغفوری، حبیب الله، (۱۳۹۴). بررسی تاثیر توانمندسازهای مدیریت دانش بر فرایند خلق دانش (مورد مطالعه: شرکتهای تعاونی منتخب استان یزد). پژوهش نامه مدیریت تحول. دوره ۷، شماره ۱۳. ص ۱۳۶.
- [۱۲] نجفقلی نژاد، اعظم، صادق زاد، علی، (۱۳۸۹). فن آوری اطلاعات و بهینه سازی مدیریت دانش ابزارها و چالش ها. فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی، ۱۳ (۲)، ۹۷-۶۰.
- [۱۳] وظیفه دوست، حسین، فروغ نژاد، حیدر، خوشنود، مهدی (۱۳۹۳) تاثیر مدیریت دانش استراتژیک بر نوآوری و عملکرد شرکت های کارگزاری بورس اوراق بهادار تهران، نشریه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت « شماره ۹.
- [14] Alvarez, A. Zamanillo, I. Cilleruelo, E. (2016) Have information technologies evolved towards accommodation of knowledge management needs in Basque SMEs?, *Technology in Society*, 46: 126-131.
- [15] Taghipour, M; Azarian. The Impact of Extensive Quality Management on Human Relations (Case Study: Education)”. *International Journal of Current Science and Engineering (IJCSE)*, 2020, Vol. 02, Issue 7, pp.341-347.

- [16] Changiz Delivand, M; Bameni Moghadam. M; Shamami, N. Taghipour. M. (2021). "Investigating the effective factors in measuring customers' credibility with a combined approach of data mining and multidisciplinary decision making". *Journal of Military Operation Research*, Volume 1, Issue 1, Winter, pp.1-22.
- [17] Garcia-Sanchez, E. Garcia-Morales, V. Bolivar-Ramos, M. (2015) The influence of top management support for ICTs on organisational performance through knowledge acquisition, transfer, and utilisation, *Rev Manag Sci*, doi: 10.1007/s11846-015-0179-3.
- [18] Kebede, G. (2010). Knowledge Management: An Information Science Perspective. *International Journal of Information Management*, 30 (5), 416-424.
- [19] Maa, H. Liub, S. Zhang, J. and Deng, Z. (2016) Information technology resource, knowledge management capability, and competitive advantage: The moderating role of resource commitment, *International Journal of Information Management*, 36: 1062–1074.
- [20] Ojo, A.; Janowski T. & Awotwi J. (2013) Enabling Development Through Governance and Mobile Technology. *Government Information Quarterly*, 30 (1), 32-45.
- [21] Park, H., Cho, I. Jung, S. and Main, D. (2015). Information and communication technology and user knowledge-driven innovation in services, *Cogent Business & Management*, 2: 1078869.
- [22] Taghipour, M; Saghay, A; Bagheri, M. "Investigating the Factors Affecting the Credit Risk Assessment of Bank Clients Using a Combined Approach to Data Mining Techniques". *Conference on Industrial Engineering*, 2015.
- [23] Taghipour .M; Mahboobi .M; Gharagozlou. H. "The Impact of ICT on Knowledge Sharing Obstacles in Knowledge Management Process (Including Case-Study) ". *Iranian Journal of Information processing and Management*, 2016, 31 (4) ,1049-1074.
- [24] Taghipour .M; Saffari .K; Sadri .N. " Assessment of the Relationship Between Knowledge Management Implementation and Managers Skills (Case Study: Reezmoj System Company in Iran)". *Science Journal of Business and Management*, 2016, Vol 4, Issue 4, 114-120.
- [25] Taghipour. M; Azarian .R. "studied The Impact of Extensive Quality Management on Human Relations (Case Study: Education)". *International Journal of Current Science and Engineering (IJCSE)*, 2020, Vol. 02, Issue 7, pp.341-347.
- [26] Taghvae yazdi. M; Taghipour .M; Abdi .J "The Relationship between Implementation Principles of Implementation with Organizational Accelerations, Ethical Leadership and Empowerment of Managers (Case study: Employees of national banks in Sari, District 1), *Quarterly Research on Educational Leadership & Managemet*, 2020, Vol. 5, Issue 17, pp.1-24.
- [27] Trusson, C. Doherty, N. and Hislop, D. (2014) Knowledge sharing using IT service management tools: conflicting discourses and incompatible practices, *Info Systems*, 24: 347–371.
- [28] Simonsson, M. & Johnson, P. (2008). The IT Organization Modeling and Assessment Tool: Correlating IT Governance Maturity with the Effect of IT, *Proceedings of the 41st Hawaii International Conference on System Sciences*. 15-18 May, pp.32-40.
- [29] Xu, J. & Quaddus, M. (2012). Examining a Model of Knowledge Management Systems Adoption and Diffusion: A Partial Least Square Approach. *Knowledge-Based Systems journal*, 27, 18-28.